

Міністерство освіти і науки України
Міністерство екології та природних ресурсів України
Національна комісія України у справах ЮНЕСКО
НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних
проблем»

Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАНУ

Лодзинський технічний університет

Бранденбурзький технічний університет

Пряшівський університет у Пряшеві

Державна екологічна інспекція у Харківській області

Одеський державний екологічний університет

Департамент екології та природних ресурсів ХОДА

ТОВ «Укргеоекологія

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра екології

Кафедра ЮНЕСКО «Екологічно чисті технології»

V Міжнародна науково-практична конференція
студентів, магістрантів та аспірантів

**«ГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ»**

25 жовтня 2019, Харків

V International scientific and practical conference of
students, undergraduates and graduate students

**«SECTORAL PROBLEMS OF
ENVIRONMENTAL
SAFETY»**

25 October 2019, Kharkiv

Харків, ХНАДУ, 2019

ВПЛИВ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА
РОСЛИННИЙ СВІТ В БАСЕЙНІ Р.ПРУТ

*Доповідач – Клівець Є.О., маг.,
Науковий керівник – Романчук М.Є., доц., к.геогр.н.,*

Басейн річки Прут (права притока Дунаю) в межах України перетинає дві області : Івано-Франківську та Чернівецьку. В межах водозбірної території вони практично однакові за площами: Івано-Франківська складає 5886,82 км² і включає 6 районів (Верховинський, Косівський, Надвірнянський, Коломийський, Снятинський, Городенківський), а Чернівецька область - 5798,4 км², вміщуючи 8 районів (Вижницький, Заставнівський, Кельменецький, Кіцманський, Новоселицький, Путильський, Сокирянський, Хотинський). Обидві області дуже розвинені в рекреаційно-туристичній сфері.

Наявність хвойних та листяних лісів, річкових порогів, свіжого повітря, чудових краєвидів приваблюють значну кількість туристів.

Нерегульована туристична діяльність прямим чином впливає на видовий склад рослинності конкретно визначеної території (особливо це характерно для приземного шару). Збір рослин для гербаріїв та букетів, при якому вони часто вириваються з корінням, призводить до зникнення деяких, часто – рідкісних видів, а проходження туристських транспортних засобів за межами доріг завдає шкоди рослинності, веде до локальної деградації трав'яного покриву і до утворення значної кількості неупорядкованих доріг, що порушує красу природних територій.

Нами були розглянуті 140 видів рослин в Чернівецькій області та 142 види рослин в Івано-Франківській, які були згруповані за видами й за природним статусом окремо для кожної з областей. Частина цих рослин відноситься до вразливих, зникаючих, які занесені в Червону книгу України.

Кількість рослин за різними видами, що потребують охорони та збереження, практично однакова в межах обох областей, що підтверджується рис.1 та рис.2. Але є і відмінності.

З цих номограм можна побачити, що за видами рослини поділяються на судинні (поширені в обох областях, наприклад, Беладонна звичайна, Орлики трансільванські, Рябчик гірський та ін.); мохоподібні (збігів не має); лишайники; водорості та гриби (збігів не має). Загалом, з 128 судинних рослин в межах Чернівецької області басейну Прута та 126 рослин - в Івано-Франківській, співпадає 95 видів (приблизно 50% від загальної кількості). З лишайників в обох областях зустрічаються Лептогіум насічений та Лобарія легеневоподібна, що складає 22% від загальної кількості.

Розподіл рослин за природоохоронним статусом в межах Чернівецької та Івано-Франківської областей наведений на рис.3 та рис.4 відповідно.

За кількістю градацій переважає Чернівецька область. Тут окрім вразливих, недостатньо відомих, рідкісних, зникаючих, зниклих у природі та зниклих додаються ще й неоцінені види рослин.

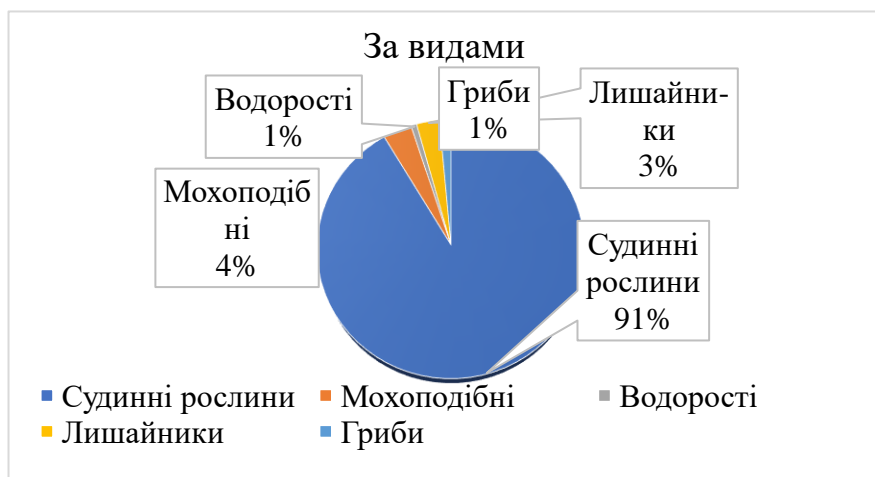

Рис.1 – Розподіл рослин за видами в межах Чернівецької області басейну р.Прут

До неоцінених відносяться, наприклад, Підсніжник білосніжний, Горицвіт весняний, Осока затінкова, Лілія лісова, Цибуля ведмежа, Зозулині сльози, Льон бессарабський та інші, всього 26 видів.

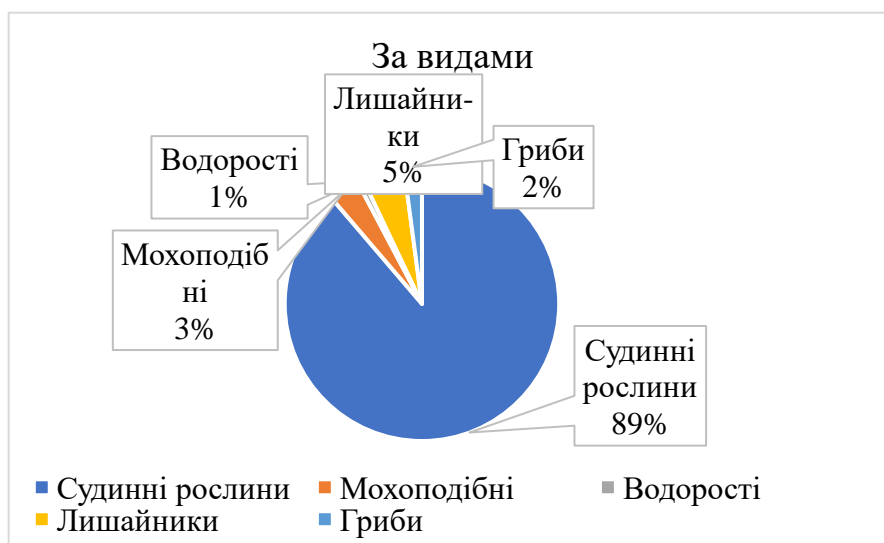

Рис.2 – Розподіл рослин за видами в межах Івано-Франківської області басейну р.Прут

Треба відзначити, що кількість зникаючих рослин в Чернівецькій області майже в 2 рази менше, ніж в Івано-Франківській – 13 та 24% від загальної кількості. Також вразливих видів рослин в Чернівецькій області менше (38 та 45% відповідно). Але, нажаль, вже є такі види рослин, які зникли з даних регіонів: В Чернівецькій області – Сонцenasінник (судинні рослини), в Івано-Франківській - Армерія покутська (судинні рослини) та Мондринофомес лікарський (гриби). До зниклих в природі, тобто їх чисельність штучно підтримується в спеціальних умовах, належать Гвоздика гренобльська

(Чернівецька область) та Ломикамись супротивнолистий (Івано-Франківська область).

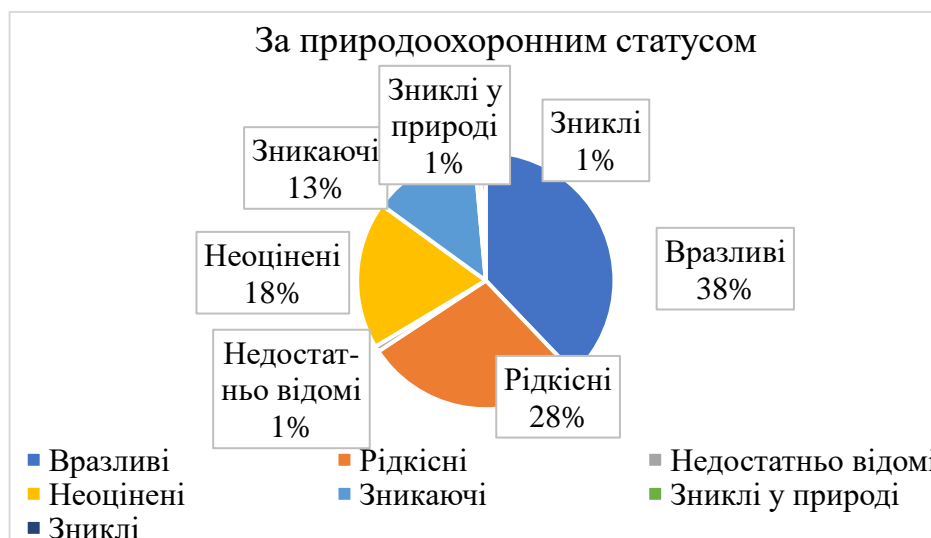

Рис.3 – Розподіл рослин за природоохоронним статусом в межах Чернівецької області басейну р.Прут

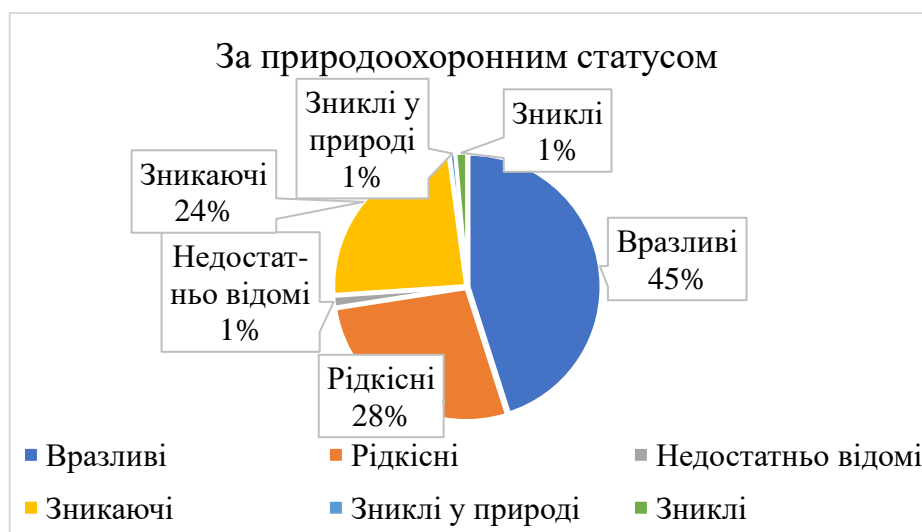

Рис.4 – Розподіл рослин за природоохоронним статусом в межах Івано-Франківської області басейну р.Прут

В значній мірі така тривожна ситуація (відносно флори), що склалася в межах водозбірної площі річки Прут, пов'язана з туристичною діяльністю. Шляхи вирішення проблем полягають, по-перше, в постійному моніторингу, по-друге, розвитку екологічного туризму та зменшення неорганізованого або «дикого» туризму, по-третє, в поширенні екологічної освіти.